

„Edasi, seltsimehed!“

Urmas Siigur – TÜ Kliinikum

Urmas Siigur

„Seltsimehed, me elame huvitaval ajastul,“ tavatses alustada oma sõnevõtte Eesti Kommunistliku Partei esimene sekretär Karl Vaino. Ja järgnes jutt sellest, kuidas rahva elu hakkab muutuma üha paremaks, kaunimaks ja sisukamaks. Sõnum on kindlasti igihaljas. Mida huvitavat jäi aga meelde lõppevast aastast tervishoiu vallas?

Eesti tervishoid on jätkuvalt rahastatud! Tõsi, rikaste riikide (OECD) vennalikus peres ei ole meie positsioon just kiita. Kogukuludelt protsendina sisemajanduse koguproduktist oleme 33. kohal, jättes seljataha vaid Türgi. Kogukuludelt rahas inimese kohta jäävad maha Türgi ja Mehhiko. Paraku jääme ka rahva tervise näitajatelt enamasti viimaste sekka. Huvitav?

Rahaasjus jääb mõõduvasse aastasse huvitavaid algatusi, näiteks sotsiaalmaksu langetamise otsus ja seda just maksu ravikindlustuse osas. Sotsiaalmaks on olnud juba üle 20 aasta ravikindlustuse peamine rahaallikas. On tõsi, et rahastuse monopoliisust on eksperdid kritiseerinud seoses võimalike tööturuvapustustega. Samas on „äravõetud osa“ lubatud katta endises proportsioonis ehk siis jätkuvalt nii hästi-halvasti, kui sotsiaalmaks tervikuna laekub. Küll aga kummitab oht, et raskematel aegadel süüakse enne Väikese Peetri leivakott tühjaks, ja siis tõdetakse: „Näe, annaks küll, aga otsa sai!“. Kokkuvõttes – raha juurde tulemas ei ole, pigem võib karta vastupidist.

Kui raha juurde ei tule, ehk saab seda veel mõistlikumalt kasutada? Mõned aastad tagasi ütles toonane peaminister oma erakonna suurfoorumil, et personaalne meditsiin võimaldab Eesti tervishoiule 100 miljonit eurot aastas kokku hoida. Lõppeval aastal valmis Euroopa Regionaalarengu Fondi programmi TerVE raames Eesti personaalmeditsiini pilootprojekti eeluuring (<http://sm.ee/et/eeluuring>). Uuringu eelarve oli 600 000 eurot, erinevate valminud raportite kogu moodustab kokku 720 lehekülge, ja et oleks teaduslikum, siis valdavas osas on selle tekstid inglise keeles. Ma ei tea kedagi,

kes teaks kedagi, kes oleks kogu selle paki läbi lugenud. Kogu eeluuringul puudub ühtne kokkuvõte (*executive summary*) ja järeldused, aga üht-teist plaanitavast pilootprojektist hoomab ka üksikraportitest. Eelkõige on sellel ülilai haare. Suurbritannia 100 000 genoomi projekt on fookustatud kolmele teemale – harvikaigused, vähk ja patogeenid –, sest neist nähakse kõige käegakatsutavamalt kasu patsiendile. Näib aga, et meie läheme laial rindel katsetama „esimesena maailmas“ nii vähi kui ka komplekshaiguste personaalset preventiooni ja skriiningut, farmakogeneetilisi raviplaanide, loome arstile unikaalseid digitaalseid otsustustugesid, teeme korda oma e-tervise ja palju muud. Ja seda kõike järgneva kolme aastaga. Aga huvitav igatahes!

Kui raha on vähe, siis vahel aitab hea sõna. Lõppeval aastal sai Eesti tervishoid suurima omamaise tunnustuse – meid arvati riigi valitsejate hulka! Tõsi küll, see garneering on veidi veidra maitsega. Nimelt on vabariigi valitsus leidnud, et riigi valitsemiskulude ohjamiseks tuleks tervishoius vähendada personali hulka. Nii on partei ja valitsuse ootused kliinikumi suhtes miinus 85 töökohta, vaatamata tõigale, et koondamised tervishoiusektoris ei vähenda kuidagi riigi valitsemise kulusid – me teenime raha haigekassast. Vaatamata sellele, et me oleme kogu oma eksistentsi vältel koosseise optimeerinud – töömaht on kasvanud ennaktempo võrreldes personaliga. Ja vaatamata ka sellele, et kahe europrojekti valmimine (Maarjamõisa meditsiinilinnak ja õendushoolduse osakond) toob kaasa täiendavalt sadakond statsionaarset voodikohta, 75 päevaravivoodikohta ja üle 30 000 ruutmeetri uusi ravipindasid. Jällegi huvitav, kas pole?

Head kolleegid, soovin kõigile kena aastalõppu ja uut aastat. Ja et ses uues aastal oleks vähem karlvainolikkude enese kiituse ja kollektiivse enesepeetuse vaimu. Et visionäärid lendaks nii, et nad ikka ka maad näevad. Et valitsejad teaks, mis maa peal sünnib. Lõpetuseks hoidke end ja oma lähedasi!